

بهاس ملايو

کای دان لواس (II)

(اوله عبد الحميد، فاریة)

سلوک تنتخ فرجودهن : کالو داو کر سام فنحع
 کالو دیدس سام بسر. کالو فرو من سام بایلک. سیر یه
 فولغ ککاگشن. فینغ فولغ کتمفوون. کواه تو مفه کناسین
 هرت فولغ کامفوون. اورغ ستمبوق باکی کملغ
 اورغ سجودو باکی چنجین. سمیلن آیه یغدادس
 سموان فنوه دغون تمثیل توا ساکی ممفان فری
 فرستوجوان دان فرسوا بن لاکی استری یغ میباوا
 کسلامن هیدوف یغرجکرام. بندیشن ایت
 سعکوهن ساغه بر تفاتن : آیه ساتو دان دوا
 ایت منجوهکن بیغا دان سداره. آیه یغکتیک
 تنتخ فرسمان روف دان صفة. آیه یغکامفة هشک
 کتوحه اوله کران فرگوغسین هیدوف سچارا
 یغد مکینله منجادی فامفن اتو کفون. ساندیش افیل
 منیشکل ساله شوزغ مکل هرت تیاد بر فنده کلاءین
 ملینکن منجادی میلک. سی هیدوف. بهکن آیه
 یغکدلاون دان سمیلن مېسیکن کنکوهن سینا دان
 کایه ساچ بقیاد بر بله باکی.

بر هو بع دغون ملوک ملايو مینرن اد بر ماچم?
 بوپن لاکی تنافي سایغ تر قدم دبوکو ۲ لام دغون
 تیاد داندھکن اورغ - کدوا ۲ سلوک این دسالین
 دری حکایه راج مودا. تر کارغ فدت . م ۱۹۱۴.
 II شعر: دالم ملايو کیا پکن تله دتولیس دغون
 "شعر" (Shair) فد حال شعر بوپن (Shiir) ایت
 کلمه عرب سچنس کارشن یغیر کرہ امفہ هوجھن

ستله دبتغکن علی قدرن اکن کیان بهاس ملايو
 ایت مک دغون مدین دتر غکن فول او کران لواسن ایت
 سعکوهن جک دفیکر دغون تنتخ ددالمن تر کندوغ
 بهاس لغه دان بهاس اصطلاح سوت کسوستران ایت
 الیران بهاس، بنتوق چاکف، سی کات دان فراهن
 عقل یغ منیمبولکن کانداهن دان راس لمق ماتیس
 دیسی فمباچ ۲ دان فندغر ۲ هشک بر کسن دهاتی
 ماسیغ ۲.

یغدمصودکن دغون لواس ایت ایاله ددالمن
 بر ایسی بر جنس ۲ : سلوک، شعر، فتون، کوریندم دان
 فرامیمان سرت لاین ۲.

سلوک : سی بوت فشمبوس لسوغ. سی بیسو فقهالو
 ایم سی فکق فمساکر مریم. سی فکوغ فتحموران دان
 سی کورزق فمیکول بولوه. تیف ۲ رغکیکات ایت
 تمفوپایی توجوان یغبرستیری دان بر لاین ۳ کنهدقن
 دان تارا ساتو دغون ساتو. جادی سکلین یغترسوة ایت
 ولو فون دفندغ هینا اوله سقواق تنافي بر کون بسر
 کفد مشارکة سکل لافیسن بیسا اصلکن فندی
 مفکوناکن فد ماس یغترتسو. دمکسله سلوک ایت
 دسوسن اوله اورغتو ۲ کیت نده یرسوندوة ۲ بوکن
 سیا ۲ سهاج. فد ماس "کر جراح" دان فد ماس "فرااغن"
 تیدق اد رعیة جلان یغ کیشکالن در فد فنداغن راج
 اخرن مریکت منیم امفون کر تیادان "نکور ساف"
 دری کباوه دولی.

کابوس تیاد برجهیامک افکل دطلکن دان داغکه
هارون الرشید ایت جادی راج منجرله چهیان مک
ترهیاشه دنیا دعن فرهیاسن يع مولیق دعن سبب ای
منجاویه کراجان. مک هارون راجان دان بحی
مترین" - درفه کتاب فلستا میوره: ت. م. 1913.

شعر ملایو: داتس تله دتر غکن فر کائ شعر ایت
بهاس عرب یغدمکن سکوهون ددالم ملایو تله
دادافی برانیک چورقن تناوی تسلمه تیروان درفه بشسا
ترسبوہ . تاریخ مسان مولا ۲ دکوبه تیاد ددافی دعن
تف هان دافه داو کر دری بو کو ۲ فد فیچز این یختله
اللو. دعن ساتو چنتو سفرت چارا قاعده عرب
سکیمان یغدسو نییکن داتس بولهله دف. تیکن جک
ددالم ملایو حالن سماله دعن رنچان سکوهون
ددالم عربن بر غکف امفه.

اکتناوی ددالم ملایو داخه تیف ۲ رغکافنه
سبویی اتو متیمیغ دمکینله بو پین:

داوه قلم قرطس ساحر
تیک سلایری تحلی بر کمبر
دعوا دعوی مغاکو معتبر
منجادی الله میباوا خبر

گیک مریک بر بالهن ۲
دادلم سفی سوارا فرلاهن
ستیاس لیک دعن سکاهن
تیبا انصاف لپ او لاهن

قلم بر ماده دیاله راج
موتس بچارا بر سری درج
حسان با پق تیاد تر هیجا
سکلین رعیة کمر یوج

داوه مباھوہ سرای بر فری
مخاقه قلم میسر دیری
لامون تیدق تمدن بر لاری
مساکن قرطس روف فکاری

سماکن فمودا ملایو سراوق یغیکرج دالم بی عیم.
فی کمفنی لمیتید، سریا، برونی - بر کمبر رامی
کران میمبوهه هاریرای.

دودق دری کان، سودار ۲۱: رزالی حاج سیل،
طالب شیخ سالین دان فوزی رشیدی.

بردیری دری کان: بوجع اودین، جانوار
امیر، وان حیل جونیا دان زین الدن صدیق.

کامفة ۲ سام بو پین دان سام لیکلی لیوقن؛ کندوغن
مبیری "فرسان یغیر کسن" ، ایسین تمغان جیوا یسخ
مروفان فری کدو کائ، کسد بهن، فوجین ۲ کشکوران
دان سامفمان درفه سارغ یغیر لاکو سفای منجادی
انصف دان نصیحة کقد مشارکه. المرحوم ابراهیم
الموصلى تله مبیری سلامه تکل کشکوران تکل خلیفه
هارون الرشید بر سایم داتس تخت کراجان فد
ت. ه. ۱۷۰ دمکین بو پین دالم ملایو:
"اداکه تیاد اغکو لیهه بهو اس متهاری ایت

قرطس فول مِمْفُوق كات

جك تيدق ادان بيت

مناكن قلم دافه ملات

كدوا مو ايت تياداله بات

اول فرمولاعن يغ نمبر ساتو

تتفله قلم فسي دان تنتو

كمدين داوه قرطس همبستو

تكفله دوله كراجان سكوتوا

تيك فركارا يغ مها بر كة

قلم داوه قرطس سفاكة

دمي مريلك رافه برد كة

سبارغ رنجان دافه دايكة

تراؤدق لقسان ناك كتالا
معهولر كن توبه مشكله كفلا
سمودرا جواهر دتجو هالا
مغومبغ دسان تياد كندالا

لاعون فرمات بحر يغ راي
بر او ميكن عقل بر داسر بوداي
تبيشن لوعلوه جمر لغ جهيا
جواهر الغريب فنوه ندي

فرنان غن ناك مشكف بر فافه
دبراتي متىارا چهيا ملهمه
دمكينله داوه دسورة تر تومقه
مغندوغي عبارق دروغان صحيفه

ضماير المقصود ترغله بات
دسولوي سينز انيك فرمات
سيمفولن مراد تمقه ترفتا
ماموق دهاتي تر كمبر دمات

الحمدله شكورله ساي
فوندي ٢ فهم ملهمه سليا
كاراغن لوعلوه مرجان متيا
لمهله حوهري منيليكن دي

III سمفي دمي ثي ماسوقا - فر بچارأن تنسع
فر او معمان فول . فراو معمان اين سجاج دبهاكى دان
دفچهكىن ٢ كفدهفوله بهاكين دبواه دمكين كران
دفندر اد فرييدان دان تيف ٢ جنس ايت دبرى
مثالن يهدفيكى كن سواي دغون فجاھن ايت . سر غكس ٢
سمبورعن قد موک 23

كراجان دنيا مريلكاله ميليك
بايك جاهه واما فليق
اساكن ترجون تسع بوروق دان موليق
تابوله لاكي دبولق باليق

سقوي ٣ باس دفوفوه بايو
ميكى كن فوكوه ريحان يغلايو
بر كرقله سكلىن داؤن كابو
لپفله كونده لوفوتله سايو

ريح الصباح اغين فيمبوه
ميكى كن سماعة ميختكىن توبه
اغين فوجي سفتح لبوه
تربيشكفله تيري حجاب ترلا بوه

درى فردوس فوفوتن اغين
تیوفون لطيف لده دان ديهين
ائز تجلی دفوهرن بر يشين
تر همبوساه ماليس دمفيغله ايغين

أىيە يىغىد كەندىقكىي اولە فراومەمىان اىت "دوا فاتە كات" سەنچۈر تىن ۲ بىر قۇلە ۲ فاتە سېكىمان يىغىد تەنچۈر قىكىن دباوه اين :

1. اىندى: اد فون بواه فرييا اىت كاللو دتائىم داتىس باتس ساڭرى دان دباج دەن مادو لاڭى دىسىرم دەن مانىسىن سرت دلىقكىن داتىس تبو سکالىفون افېيل مامق فاهىة جوڭ .

2. بىدل: (بىراف كەرە كات يېڭىرس دتو جوڭ كەد دىرىي سئورۇغ): تىلىغارابىة فاكى سو يېغ، سى بوت بهارو چلىق، سى كودوغ دافە چىنچىن، كاتق دباوه تەمپوروغ .

3. تلايبى: (برايسى تولادن دان نصىحە يېغىز نس سفای بىرگەن كەدھاتى) : تائى سېرىق فەندۇق دابو هەنتو كايو بىر نىغ .

4. تمىشىل: ارىتىن بىندىيەن اتو مەروفاكىن سسوات فر كىنان يېغ لەق مانىسى ھەشكى منداشىكىن سلىرى ۱ كەد فەندۇر: سفترت تلور دەھوچىخ تەندۇق . سفترت تەندۇق بىرسىدى كادىيە سفترت چىنچىن دەن فرمات .

5. تەملقىق: (مۇلغۇن بالىق چاڭىف يىغىتىلە، فولۇغ بواه كرس) ارغەبابىس بىسى بىناس تو كەپ بىكىرچ فە سەھاج . تائى تاھو مەنارى كىتاڭىن تانە تېشكىي رىنە .

6. سىنديران: (فر كىنان يېغ بوبىن منوجو سسوات تەنافى مەڭاي يەغانىن) : فوكل انچىغى تائى فەندۇق مات توانىن . فوكل انق سىندير مەستتو .

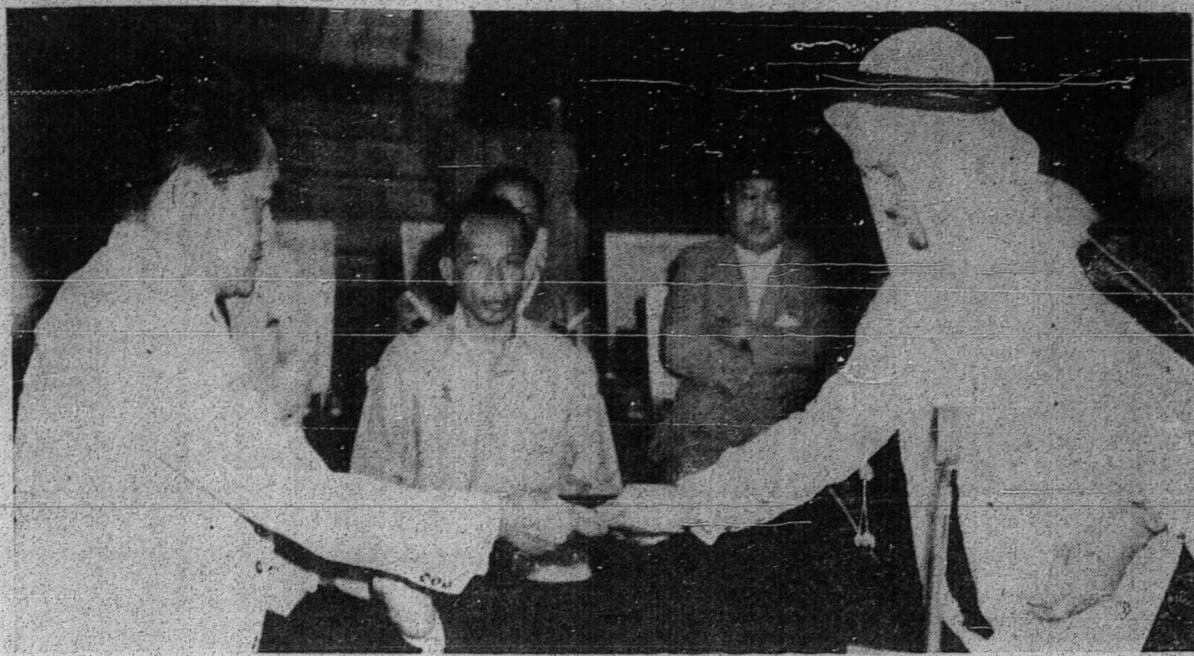
7. عبارە: دالىم عرب ارىتىن چارا مېسەن فر كىنان اتو فراتوران اىيە يېغ منجۇقكىن ارىتى، ددىلىنى تەداقتىلە اد عارت "يىغىدالىم" اد عبارە يېغ "چىتىق" سفترت اىيە: ساڭىكىن انق تائىنلىكىن ۲ ساڭىكىن بىنى تېشكىلىكىن ۲ سوسن كات اين لامون دەھەمكىن فە ئۆزەرنىن سەھاج . "تائىنلىكىن ۲" اىت بىرارتى بالۇن . تەمپر سفق . فوكل كۈدم دان يېڭىو مەمىان : تەنافى ارىتى يەھاصلن تەركوبىل دەن سى كات يائىت دىبىالىكىن اد مەفوپاي ارنى يېغ سىجاتى . مقصودۇن حك سئورۇغ ماڭىكىن انقىن تائىداشتىدە سالالۇ داچىر، بىتولكىن

يېغ مالە تەنچۈق بىرى نصىحە يېغ بولە بىر بىكس فە قىنۇغۇز دان ھاتىن . بىكتىو جوا چىك سئورۇغ ساڭىكىن بىنى تېشكىلىكىن ۲ بىكىن تەجوانىن چىرا يېكىن اتو تائى امىيل فضولي يېغ مېسىن ۳ اىيالە سى سوامى ھەندىقلە كەلۋار رومە اتىق كواچىقىن اىتىرىم تەرىمىسۇقىلە كەلۋار كاڭ .

اكتىتافى دىدالىم ملا يۈرۈپ عبارە اىت ھەمفېر ۲ سەمالەدەن قىاسىن: مفترت تەندۇق بىرسىدى كادىيە سفترت چىنچىن دەن فرمات، سفترت سېرىيە فولۇغ كەڭكەن، سفترت فېنچىن فولۇغ كەتمىققۇ، دان سېڭىن: اتو لەسان بوبىي رەنچان اىبن: "ادفون مائىسى اىت عبارە تانە ولو بىكىمان سو بىر سکالىفون جات دەنۋەھىي اولە بىناغ ۲ يېغواس تىاد ددىيامى اورۇغ" .

8. فاتە: اد يېغ كات درىي فر فاتە تەنافى لە تەنە دان لەپە سسواي درىي كات "ۋاتە ۲" سفترت تەنوفى جادى تۈوفي ۲، كىكورا جادى كورا ۲۱، للاپى جادى لا بى ۲ دان يېغ سامىفمان يائىت اىصلن درىي بىراف فاتە اتو بىراف كەرە فر كىنان بىباس يەدرىشىككىن سفای فەنلىق دان كەمس يېغىرا يېسى معنا: نا بىراني بىرلاون رامى، نا رامى بىرتاپور اوري، نا كاي بىرىدىكىيە ۲، بەھوا كىتىك ۲ فاتە (كەرە) فر كىنان اين فە مولان فەنچىخ سکورۇن ۲ بىر بوبىي: (۱) ادفون طبىعە مائىسى اىت بىباس منجادىي بىراني انىيل كاونىن رامى سئولە ۲ كرا مىن اىت بىرىرى سماغاھ، (2) اور غىكاي يېڭىدە كەۋە اىت سالالۇ تەرفىچىل مفترت كرا سومىغ: اكتىتافى دەفوج اورۇغ افييل فەمۇرە، (3) ولو بىكىمان باپق فون فراولىھىن سئورۇغ مساكن مەنداۋە سەنخ افتەلاڭى كاي ملىنلىكىن مەرىيەك يېغ بىرجىمە چرمە دان يېغىرىدىكىتىلە ۲ كەلق منجادىي كاي . كات قىاسىن: تىسيق منجادىي لوققى منجادىي سوچى .

9. قىاسىن: سېمىفولن كات دىسۋە جوڭ . قىاسىن اىت منجادىي فەھىياسن بەھاس اتو او كىران فەرسوراتن . قىاسىن اىت اد يېغ فاهىة دان اد فول يېغ مانىسى . يېغ فاهىة اىيالە باتو كەلمبۇ، بېرق تۈغ، تاھن توار، ھاتى باتو . يېغ مانىسىن فول اىيالە بۇغا تاغن، چىندرى مات ،

کراجان معودی عربیه مندرما 100,000 روپیه کفدراما "بنچان عالم" داندونیسا بهارو ۲ این .
کمپر منجوقنکن دوتا معودی دجاکر تاسدغ میمیکن چیک درما ترسبو .

* * *

*
(بهاکین قوتق اکن دیسیارکن دالم قلم يع اکن
دانغ سمنتارا ایت دالم بهاکین يشفرتام يغتلہ
ترسیار فد بیلاعن یقاللو اد سدیکیة غلطنه:

دموك 31 رواغن دوا، باریس 27: توییل،
یغبتولن: تریل، دموک 32 رواغن دوا، باریس 20:
حروف، یغبتولن: صرف دان دالم باریس 31: تسلک،
یغبتولن: تکل، دموک 33 رواغن دوا، باریس 26:
5 قولو یغبتولن: 15، دان دباریس 33: چوه، یغبتولن
شوه، دموک 34 رواغن فریام، باریس 1: قولو
یغبتولن: فلوه، دان دباریس 11: اهل کتیموران
دان باره، یغبتولن: اهل کتیموران باره، دروغان
دوا، باریس 1: 750، یغبتولن: 750 ریبو، هارف
دبولکن - ف.ق.)

فینچ مودا، مابوء ملاسیه، تیف ۲ کرہ ایاتن هاش دوا
فاتھ فرکتائ مهاج داوکیز اتو دندیغکن دفن
سوات بندای یهبرستوجو دغنا کادآن، دمکینله ساتو
فرراتون .

10. کونجق: فرکتائ این يع باپق میبوتن ایاله
اورغ ۲ ملاو دسله او تازا سنتجوج، کهندقن موجی
سسورغ بولو اتو کسسر سفای قواه بکرج اتو
مائفمان: بوپن: باغۇ ۲ فتنا اکو لیھیر، بادق ۲ فتنا
اکو داکیغ باحق وغکخ ماکن داغکە، هیتم ۲ کاجە،
فوتنە اورغ کفی (کفل). کات فتنون: هیتم ۲ سی
بواه مغکیس، سغکوھ هیتم دفندغ ماتیس، العحاصل 10
ماچم فچادن فراومفمان یشدیغکن داتس لا یقله
دکتاکن ایتوله دی فریبهاس ملايو، سکالی ۲ تیاد
بواله لووقه درقد ایھانن سکلین بعشمالايو، سکینله
دشن سباکی چنزوھن سهاج .